

MERANIE FINANČNEJ VÝKONNOSTI PODNIKU

Image from Pixabay

Ako sa meria finančná výkonnosť podniku?

Ukazovatele finančnej výkonnosti sa používajú na monitorovanie prílevu (výnosov) a odlivu (nákladov) a celkovej správy peňazí v podnikaní. Zameriavajú sa na informácie dostupné vo výkaze ziskov a strát a súvahe podniku. Finančné ukazovatele sa môžu použiť na meranie aktivity, likvidity a zadlženosti, ale môžu sa tiež použiť na hodnotenie celkového výkonu organizácie - ziskovosti. Napríklad, ak je zníženie nákladov alebo kontrola nákladov identifikovaná ako rozhodujúcim faktorom úspechu, môžu byť vhodným ukazovateľom výkonnosti ukazovatele založené na nákladoch.

Meranie ziskovosti

Hlavným cieľom podnikania je zvyšovanie trhovej hodnoty podniku a maximalizácia zisku. Podnik musí dosiahnuť zisk, aby mohol poskytnúť návratnosť všetkým investorom a aby sa mohol rozvíjať a investovať. Na monitorovanie dosiahnutia tohto cieľa sa často používajú dva ukazovatele ziskovosti:

Rentabilita vlastného kapitálu (ROE).

Je to kľúčový ukazovateľ ziskovosti, pretože investor bude chcieť poznať pravdepodobný výnos z akejkoľvek uskutočnenej investície. ROE je prevádzkový zisk ako percento z použitého kapitálu. Poskytuje informáciu, aký vysoký zisk sa vygeneruje z každého 1 EUR kapitálu použitého v podniku.

Rentabilita vlastného kapitálu (ROE) = prevádzkový zisk ÷ (dlhodobé záväzky + celkový vlastný kapitál)%

POZNÁMKA: Prevádzkový zisk je zisk pred účtovaním úrokov a daní a po zaúčtovaní neproduktívnych režijných nákladov.

Cieľom je čím vyššia rentabilita vlastného kapitálu. Zvýšená návratnosť kapitálu sa dá dosiahnuť:

- Zvýšením zisku, napr. Zvýšením predajnej ceny alebo lepšou kontrolou nákladov.
- Znížením použitého kapitálu.

Rentabilita tržieb

Ide o prevádzkový zisk ako percento z tržieb. Cieľom je rast rentability tržieb. Ak rentabilita tržieb rastie, znamená to, že buď predajné ceny rastú alebo má podnik náklady pod kontrolou.

Rentabilita tržieb (ROS) = prevádzkový zisk ÷ tržby%

Meranie likvidity

Podnik môže byť ziskový, ale súčasne mať problémy s peňažnými tokmi. Hotovosť v banke a zisk nie sú to isté. Existujú dva ukazovatele likvidity, ktoré slúžia na meranie schopnosti podniku riadiť a plniť si svoje krátkodobé finančné záväzky. Na meranie likvidity podniku sa napríklad používa ukazovateľ Bežná likvidita.

Bežná likvidita

Bežná likvidita meria pomer obežného majetku (krátkodobých aktív) a celkových krátkodobých záväzkov.

Bežná likvidita= (Obežný majetok)/(Celkové krátkodobé záväzky)

Tento ukazovateľ meria schopnosť spoločnosti splniť svoje krátkodobé záväzky splatné do jedného roka obežnými aktívami, ktoré sa dokážu previesť na hotovosť do jedného roka. Odporúčaná hodnota je viac ako 1, ale líši v závislosti od odvetvia, v ktorom podnik podniká. Zníženie z roka na rok alebo hodnota, ktorá je pod priemerom v danom odvetví, by mohla naznačovať, že spoločnosť má problémy s likviditou. Spoločnosť by mala podniknúť kroky na zlepšenie likvidity, napr. znížením záväzkov v čase ich splatnosti alebo zvýšením obežných aktív. A druhej strane vysoká hodnota ukazovateľa naznačuje, že prebytočná hotovosť sa nevyužíva efektívne. Hotovosť neprináša zisk a podnik by mal viac investovať.

Image from Pixabay

Meranie aktivity

Ukazovatele aktivity merajú, ako dobre využíva svoj majetok na generovanie tržieb alebo výnosov. Ukazovatele aktivity alebo efektívnosti zodpovedajú na otázku, ako efektívne podnik riadi svoje aktíva. Zdá sa celková suma majetku vykázaná v súvahe primeraná, príliš vysoká alebo príliš nízka vzhľadom na súčasnú a plánovanú úroveň predaja alebo tržieb? Keď spoločnosti získajú aktíva, musia si požičať alebo získať kapitál z iných zdrojov. Ak má firma príliš veľa aktív, jej kapitálové náklady budú príliš vysoké, a preto

bude jej zisk znížený. Preto je potrebné sledovať aktivitu podniku. Tieto ukazovatele merajú schopnosť firmy premieňať jednotlivé položky aktív na hotovosť alebo predaj. Príkladom je doba obratu zásob:

$$\frac{\text{Zásoby}}{\text{Náklady na tržby}} \times 365 \text{ dní}$$

Doba obratu zásob udáva rýchlosť, s akou spoločnosť minie svoje zásoby. Vypočíta sa ako priemerný počet dní, kedy spoločnosť použije svoje zásoby na generovanie súčasnej úrovne tržieb. Zvýšenie by mohlo naznačovať, že spoločnosť má problémy s predajom svojich výrobkov a mohlo by tiež naznačovať, že existuje zvýšená úroveň zastaraných zásob. Zníženie je žiaduce, pretože spoločnosť nemá nadbytočné prostriedky viazané na zásoby.

Meranie zadlženosti

Zadlženosť podniku je situácia, keď podnik na financovanie svojich aktivít a majetku používa požičané peniaze. Vysoká miera zadlženosti naznačuje, že spoločnosť sa pri financovaní svojich dlhodobých potrieb výrazne spolieha na dlh.

Existuje niekoľko ukazovateľov na meranie zadlženosti. Komplexným ukazovateľom je Celková zadlženosť.

Celková zadlženosť udáva v percentách, koľko tvoria cudzie zdroje (dlh) z celkových zdrojov podniku.

$$\frac{\text{Cudzie zdroje}}{\text{Cudzie zdroje + Vlastné zdroje}} \%$$

Neexistuje odporúčaná hodnota, koľko percent potrieb podniku by malo byť financované dlhom. Existujú veľké rozdiely medzi odvetviami. Použitie dlhu na financovanie činností spoločnosti môže viesť k rastúcim ziskom a následne k rastúcim výnosom pre akcionárov. Tento druh financovania je však spojený s vyšším rizikom pre podnik, pretože splácanie úrokov z dlhu (záväzkov) sa musí uskutočňovať aj v prípade, že podnik nedosiahne zisk.